

Plan van aanpak Dakloosheid 2024 – 2025

Met een doorkijkje naar de jaren 2026 – 2030, in het kader van het

*Nationaal Actieplan Dakloosheid:
Eerst een Thuis*

Ons kenmerk	DOC-24004594
Versie	definitief
Datum	11 maart 2024
Contactpersoon	Sonja Hartkamp/ Simone Troost
E-mail	s.hartkamp@regiogv.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Methode	1
1.3 Samenvatting	2
1.3.1 Afbakening	2
1.3.2 Voornaamste maatregelen ten behoeve van 2024 - 2025	2
1.3.3 Te agenderen thema's ter voorbereiding op de beleidsperiode Bescherming en Opvang (B&O) 2026 - 2029	3
2. Invulling actielijnen 2024 en 2025	5
2.1 Actielijn 1 - Versterken financiële bestaanszekerheid: borging van het bestaansminimum	5
2.2 Actielijn 2 - Preventie: Dakloosheid wordt te allen tijde voorkomen	7
2.3 Actielijn 3 - Wonen eerst: iedereen een stabiele woonplek met ondersteuning op maat	10
2.4 Actielijn 4 - Versterken uitvoeringspraktijk: betere regie, snelheid en de menselijke maat centraal	13
2.5 Actielijn 5 - Inzet ervaringskennis in de hele beleidscyclus	16
2.6 Actielijn 6 - Aandacht voor jongeren, LHBTIQ+ inwoners en EU-burgers.	19
Bijlage 1	22
Checklist en interviewvragen gemeenten landelijk actieplan dakloosheid	22
Bijlage 2	29
Interviewvragen zorgaanbieders in het kader van het landelijk actieplan dakloosheid	29
Bijlage 3	31
Relevante voorzieningen in de regio Gooi en Vechtstreek	31

1. Inleiding

Voor ligt het regionale plan van aanpak Dakloosheid 2024 - 2025 van de Gooi en Vechtstreek, met een doorkijkje naar de jaren 2026 tot 2030. Dit plan is tot stand gebracht in directe samenwerking tussen Regio en gemeenten. De zorgpartners van de regionale voorzieningen, behorend tot het contract Bescherming en Opvang, hebben daarbij uiteraard ook hun inbreng gehad en zo ook enkele (voormalig) cliënten van de maatschappelijke opvang en het beschermd wonen.

1.1 Aanleiding

Eind 2022 heeft de staatssecretaris van VWS samen met de minister voor Armoedebelief, Participatie en Pensioenen, de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, de VNG, woningbouwcorporaties, zorgaanbieders, cliëntorganisaties en andere belanghebbende partijen het [Nationaal Actieplan Dakloosheid: Eerst een Thuis](#) gelanceerd.

De opdracht aan gemeenten is om dit nationale actieplan, conform de onderliggende bestuurlijke afspraken, om te zetten naar regionale plannen van aanpak. Gezien het hoge ambitieniveau en de totale looptijd van het nationale actieplan, vonden gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek het van belang om een zorgvuldige en onafhankelijke verkennende fase op te starten. In deze fase is gekeken naar wat we al doen lokaal en/of regionaal, met welk effect en wat nog ontbreekt of beter kan. Vervolgens is dit plan van aanpak voor de periode 2024 tot en met 2025, in aanvulling op het beleidsplan Bescherming en Opvang 'Herstel de verbinding' 2022 – 2025, opgesteld. Daar waar mogelijk met aanbevelingen voor de volgende beleidsperiode 2026 tot en met 2029.

In het laatste kwartaal van 2023 zijn de leden van het regionale directie overleg, de portefeuillehouders Gezondheid & Ondersteuning (sociaal domein) en de gemeenteraden [geïnformeerd](#) over dit proces, met als beoogd resultaat:

Overeengekomen resultaat

Oplevering van een uitvoerend regionaal plan van aanpak d.d. 1 februari 2024. Dit plan sluit aan bij het huidige beleidsplan Bescherming en Opvang 'Herstel de verbinding' en houdt rekening met lopende programma's dan wel projecten (o.a. regioplan Integraal Zorg Akkoord (IZA), regionale woonzorganalyse). Er worden tevens aanbevelingen meegegeven die door gemeenten meegenomen kunnen worden in de evaluatie van het huidig beleidsplan en bij de voorbereidingen van de volgende beleidsperiode ten behoeve van de jaren 2026 tot 2030.

1.2 Methode

De zes actielijnen in het Nationaal Actieplan Dakloosheid (NAD) zijn omgezet naar een checklist voor gemeenten en een checklist voor zorgaanbieders, zie bijlage 1 en 2. Deze checklists zijn voorafgaand aan de geplande groepsinterviews gedeeld met de direct betrokkenen, zodat men zich kon voorbereiden op de diverse onderwerpen en vraagstukken en men er tevens zorg voor kon dragen dat de juiste personen aan het interview meededen. Vervolgens hebben de verdiepende groepsinterviews per gemeente plaatsgevonden tussen de kwartiermaker¹ Dakloosheid en de beleidsadviseurs en uitvoerders van Bescherming en Opvang (B&O), Werk & Participatie, Wmo en Wonen.

Daarna zijn de gecontracteerde B&O-aanbieders², ook apart van elkaar, geïnterviewd waaraan management, beleid en een enkele (voormalig³) cliënt deelnamen.

¹ De kwartiermaker Dakloosheid is door de Regio, namens de gemeenten, ingehuurd door om dit plan van aanpak op te leveren. Zij heet Simone Troost. Sonja Hartkamp, senior adviseur Bescherming en Opvang, is de ambtelijk opdrachtgever van Simone. De portefeuillehouders Gezondheid en Ondersteuning, waaronder de bestuurlijk trekkers van Bescherming en Opvang Gerben van Voorden en Barbara Boudewijnse, zijn de bestuurlijk opdrachtgevers.

² GGZ Centraal, Jellinek (Arkin), Kwintessence en Leger des Heils.

³ Tegenwoordig aan het werk als conciërge bij de daklozenopvang.

De uitkomsten van de diverse interviews zijn vergeleken met de maatregelen van het beleidsplan Bescherming en Opvang 2022 – 2025, waarbij er is gekeken naar welke thema's in de praktijk goed gaan en welke er (nog) beter, uitgebreid of aangevuld kunnen worden om de aanpak van dakloosheid in de regio te versterken.

Vervolgens is het plan van aanpak tot stand gebracht op basis van de zes actielijnen van het Nationaal Actieplan Dakloosheid (NAD), waarbij verbindingen zijn gelegd met relevante beleidsplannen/-agenda's en programma's en er tevens een uitsplitsing is gemaakt tussen lokale en regionale activiteiten.

1.3 Samenvatting

Uit de interviews komt naar voren dat er ten behoeve van de actielijnen uit het Nationaal Actieplan Dakloosheid (NAD) al veel in gang gezet is in de regio en of zelfs al gerealiseerd is op basis van het huidige lokale en regionale beleid en van de aanwezige voorzieningen. In het volgende hoofdstuk worden, per actielijn, een aantal goede voorbeelden genoemd.

In lijn met het beoogd resultaat is het plan van aanpak zodanig opgesteld dat:

- a. Er per actielijn extra uitvoerende acties worden voorgesteld voor de jaren 2024 – 2025, aanvullend aan staand regionaal beleid.
- b. Er aanbevelingen meegegeven worden voor de jaren daarna, ten behoeve van het volgende meerjarenbeleid Bescherming en Opvang (2026 – 2029).

Wat al in gang is gezet, zal in de periode 2024 – 2025 worden aangevuld, verbeterd en of verstrekt. Wat al gerealiseerd is zal behouden en of doorontwikkeld worden. En wat nog onvoldoende (h)erkent wordt en of ontbreekt leidt tot verkennende acties dan wel tot kleinschalige pilots, ter voorbereiding op de volgende beleidsperiode.

Net als bij het NAD zijn daarbij de belangrijkste pijlers 'Preventie'; het voorkomen van dakloosheid) en 'Wonen eerst'; (dreigende) dakloosheid zoveel mogelijk oplossen door middel van het (her)huisvesten van inwoners.

1.3.1 Afbakening (2024 – 2025)

Daar waar er regionaal kosten gemaakt moeten worden, zullen deze te allen tijde ten laste komen van de regionale begroting Bescherming en Opvang. Daartoe zullen te zijner tijd aparte voorstellen ter besluitvorming worden voorgelegd aan de daartoe gemachtigde gremia. De financiële uitwerkingen maken dan ook geen onderdeel uit van dit plan van aanpak, met uitzondering van de inhuur van een projectleider.

1.3.2 Voornaamste maatregelen ten behoeve van 2024 - 2025

Hieronder worden de belangrijkste acties en maatregelen benoemd die een directe relatie hebben tot de twee pijlers 'Preventie' en 'Wonen eerst'.

- *Preventie:*
 - Het doorontwikkelen van de vroegsignalering bij bestaansonzekerheden (actielijn 1).
 - Het proactief aanbieden van regie op de 'big five' op risicovolle momenten (actielijn 4).
- *Wonen eerst:*
 - Het vergroten van de beschikbaarheid van betaalbare woningen. Enerzijds met behulp van particuliere woonruimte, als flankerend beleid. Anderzijds, als structurele oplossing, het bouwen van meer betaalbare woningen in de regio (actielijn 2 en 3).
 - Het realiseren van staand beleid ten aanzien van de uitbreiding met een tweede In Between Places, waar ook ondersteuning geboden wordt, en van een tweede

Keerpunt (Zuid), ook wel bekend als 'Skaeve huse'⁴ zijn daarin belangrijke opgaven (actielijn 3).

1.3.3 Te agenderen thema's ter voorbereiding op de beleidsperiode Bescherming en Opvang (B&O) 2026 - 2029

In deze paragraaf staan enkele thema's genoemd die voortkomen uit het Nationaal Actieplan Dakloosheid (NAD), een relatie hebben met het beleidsplan B&O en die om keuzes vragen bij het tot stand brengen van het volgende beleidsplan B&O voor de periode 2026 tot en met 2029. Naast de hieronder aangegeven thema's zullen ook de uitkomsten van alle maatregelen uit dit plan van aanpak, die gedurende 2024 – 2025 worden uitgevoerd, meegenomen worden ter voorbereiding op het tot stand brengen van het volgende beleidsplan B&O.

De te agenderen thema's:

➤ *ETHOS light telonderzoek t.b.v. betrouwbare gegevens en omvang van dakloosheid:*
In het NAD wordt gewezen op het belang van betere monitoring van dakloosheid. De huidige CBS-monitoring van dakloosheid in Nederland is gebaseerd op schattingen en sluit ook een x-aantal daklozen uit van telling (bv. 18-minners en 65-plussers). Hoeveel mensen er exact dak- en of thuisloos zijn is daarom niet bekend, zo ook niet wat hun kenmerken en leefsituaties (zogenoemde classificaties⁵) zijn.
In het voorjaar van 2023 hebben twee regio's, bestaande uit twaalf gemeenten in Noordoost-Brabant, bij wijze van proef, het ETHOS light telonderzoek uitgevoerd⁶. In het voorjaar van 2024 zal deze pilot opnieuw uitgevoerd worden, met zes (andere) regio's c.q. vijftien gemeenten. De uitkomsten van de eerste pilot werden door vrijwel alle regio's in Nederland herkend, zo ook door onze regio. De (handmatige) telling via ETHOS light geeft een (eenmalig) completer en exacter beeld, dan de CBS schattingen.

Te bespreken thema ten behoeve van het volgende beleidsplan B&O:

- ❖ *Gaan gemeenten van de regio Gooi en Vechtstreek in de nieuwe beleidsperiode 2026-2029 het telonderzoek in de 7 gemeenten, samen met alle relevante maatschappelijke partners, uitvoeren of blijven zij in de periode 2026 - 2029 gebruik maken van de van de uitkomsten van andere regio's om meer grip te krijgen op de aard en omvang van dakloosheid in de regio Gooi en Vechtstreek?*

De ervaringen van de pilotsregio's in 2023 en 2024 worden meegenomen om deze vraag voor de nieuwe beleidsperiode te beantwoorden.

➤ *Woonzorgopgaven zijn meeromvattend dan het voorkomen van dakloosheid en vragen om een lange termijn visie:*

Uit de interviews met gemeenten en zorgaanbieders is naar voren gekomen dat regionale afstemming van de woonzorgbehoeften op niveau van doelgroepen belangrijk is om aan de verschillende doelgroepen c.q. dakloosheid volgens de ETHOS-light classificaties passende woonruimte te kunnen bieden.

In het beleidsplan Bescherming en Opvang (B&O) 2022 – 2025 zijn een aantal woonzorg-gerelateerde maatregelen opgenomen, waarbij sinds eind 2021 de focus is komen te liggen op het realiseren van een tweede Keerpunt (Skaeve huse) en een tweede In Between Places (IBP, maar dan gecombineerd met een ondersteuningsaanbod/-vraag). Ten aanzien van de

⁴ Skaeve huse is overgenomen uit Denemarken. Skaeve Huse is een bijzondere woonvorm bedoeld voor bewoners van een gemeente/regio die zich niet aan een gewone woonomgeving aanpassen. Omdat ze dit niet kunnen of niet willen. Skaeve Huse is onder begeleiding wonen, in een rustige omgeving, met weinig prikkels van buitenaf.

⁵ Het hanteren van de ETHOS light classificaties betreffende de dakloosheid, staat niet ter discussie daar alle gemeenten bij het vaststellen van het NAD ook akkoord zijn gegaan met het hanteren van deze classificaties.

⁶ VNG – [Nieuwe telling voor meer inzicht dak- en thuisloosheid](#)

opvang-gerelateerde maatregelen, zetten gemeenten zich in om minimaal tien kleinschalige opvanginitiatieven voor gezinnen in de wijk te realiseren gedurende deze beleidsperiode⁷. Het concept 'Onder de Pannen' dat in 2024 en 2025, met vaststelling van dit plan van aanpak, zal worden voorbereid, zou een nieuw perspectief betekenen ten behoeve van de categorie 'economisch daklozen' die middels dit concept betaalbaar en in de eigen omgeving kunnen blijven wonen, bij particulieren thuis. Een perspectief welke in de volgende beleidsperiode gerealiseerd zou kunnen gaan worden, mits gemeenten daarvoor kiezen.

- ❖ *De vraag ligt voor of gemeenten het concept Onder de Pannen structureel willen inkopen en hoe dit concept zich verhoudt tot de ontwikkelingen in het kader van de voorgenomen realisaties van een tweede Keerpunt (concept Skaeve huse), een tweede IBP+ en de kleinschalige opvanginitiatieven voor gezinnen.*

De afstemming betreffende de woonzorgopgaven die onze regio kent voor 'Ouderen' en (andere) 'Aandachtsgroepen⁸', heeft recent plaatsgevonden met behulp van een regionale woonzorganalyse. De uitkomsten van deze analyse zijn afgestemd tussen de kwartiermaker dakloosheid, de projectleider regionale woonzorganalyse en diens ambtelijk opdrachtgevers. De huidige woonvisies zijn lokaal ingestoken.

- ❖ *De vraag ligt voor of de fase na de regionale woonzorganalyse regionaal of toch (overwegend) lokaal wordt ingestoken.*

De stuurgroep van de regionale woonzorganalyse heeft geadviseerd om ook de volgende fase regionaal op te pakken. Dit advies wordt voorgelegd aan de portefeuillehouders Wonen (fysiek domein) en Gezondheid en Ondersteuning (sociaal domein), via een gezamenlijk overleg d.d. 18 april 2024.

Ondanks dat de woonzorgopgaven omvangrijker zijn dan het enkelvoudig voorkomen en of terugdringen van dakloosheid, zullen gemeenten voortdurend keuzes moeten maken tussen de verschillende aandachtsgroepen op een toch al krappe woningmarkt. Daarbij zijn gemeenten ook afhankelijk van wat het Rijk van hen verwacht. Dit laat onverlet dat specifieke aandachtsgroepen, zoals dak- en thuislozen, altijd de zorg en aandacht moeten krijgen en niet tussen wal en schip mogen raken en daarmee ook altijd op de politieke en maatschappelijke agenda's behoren te staan.

⁷ Maatregel 10c. uit het [beleidsplan Bescherming en Opvang 2022 - 2025](#). Stand van zaken (peildatum 26 februari 2024): in Hilversum is de Orchidee (6 woonunits) gevestigd. Verkenning ten behoeve van een uitbreiding hiervan heeft een tijdelijk extra initiatief (2 tot 3 onzelfstandige woonunits) opgeleverd in De Kotter te Huizen voor de periode april 2023 tot en met december 2024. In Between Places Plus zou mogelijk een beter passende optie zijn (voor kleine gezinnen), behorend tot maatregel 20, maar daar deze nog niet gerealiseerd is, is dit een tijdelijk, passend gemaakt, alternatief.

⁸ Dakloosheid behoort ook tot deze categorie.

2. Invulling actielijnen 2024 en 2025

In dit hoofdstuk wordt met behulp van de uitkomsten van de interviews volgens een vast stramien gereflecteerd op de zes actielijnen uit het Nationaal Actieplan Dakloosheid (NAD):

- wat omvat de betreffende actielijn?
- wat gaat goed in het kader van die actielijn? En vervolgens;
- welke opgave ligt er nog en wat wordt voorgesteld ten behoeve van 2024 – 2025?

2.1 Actielijn 1 - Versterken financiële bestaanszekerheid: borging van het bestaansminimum

Wat omvat actielijn 1?

Het borgen van het bestaansminimum draagt in belangrijke mate bij aan preventie van dakloosheid. In het NAD worden bij deze actielijn de volgende hoofdthema's meegegeven:

- a. Voorkomen van negatieve effecten van wet- en regelgeving door toepassen van de beoogde wijzigingen participatie wet in Balans (per 1/1/2025).
- b. Vroegsignalering door het hanteren van aanpak van geldzorgen, armoede en schulden.

Wat gaat goed in het kader van actielijn 1?

Hoofdthema a:

In de praktijk van de regio Gooi en Vechtstreek handelen gemeenten al zo veel mogelijk in de geest van de beoogde aanpassingen in de participatiewet of treffen voorbereidingen om dit te gaan doen in 2024.

Hoofdthema b:

Er wordt vanuit de gemeentelijke teams schuldhulpverlening stevig ingezet op de vroegsignalering. Sinds 1 januari 2021 melden woningcorporaties en particuliere verhuurders betalingsachterstanden in een vroeg stadium bij de gemeentelijke teams. Hierdoor krijgen gemeenten inwoners met schulden tijdig in beeld en kunnen zij actief schuldhulp aanbieden. In het kader van het rapport Huisvesting Maatschappelijke Doelgroepen (HMD⁹) wordt rechtstreeks door wooncorporaties contact opgenomen met huurders zodra er sprake is van betalingsachterstand (en/of bij andere woongerelateerde problematiek). Er wordt proactief vrijwillige hulp aangeboden en gewezen op de risico's van oplopende achterstanden. Hierdoor worden jaarlijks veel huisuitzettingen in de regio voorkomen.

De manier waarop gemeenten contact opnemen met haar inwoners varieert per uitvoeringsdienst. Van volledig outreachend bij elke achterstand tot geheel of gedeeltelijk schriftelijk afhankelijk van de hoogte van de schuld en het aantal schuldeisers. Hoe eerder inwoners hulp aanvaarden hoe groter de kans is om escalatie van financiële problemen en daarmee dreigende dakloosheid te voorkomen. Het is van belang dat ook de vroegsignalering binnen de gemeentelijke uitvoeringsdiensten goed verloopt en geborgd wordt. En dat er alertheid is bij alle uitvoeringsprofessionals op financiële zorgen en betalingsachterstanden, ongeacht bij welk loket en via welke wet de inwoner binnenkomt.

Opgaven 2024 en 2025 in het kader van actielijn 1:

Vanuit de interviews met gemeentelijke schuldhulpverleners en zorgaanbieders komt naar voren dat eerdere hulp en in sommige situaties blijvende hulp bij het beheer van het persoonlijk budget bijdraagt aan het voorkomen van (terugkerende) dakloosheid. De volgende activiteiten kunnen bijdragen aan het versterken van de vroegsignalering van betalingsproblemen:

⁹ Regio - [document HMD](#)

Opgave actielijn 1 2024 - 2025	Versterken vroegsignalering door het aanscherpen van de aanpak van geldzorgen, armoede en schulden
Regionale inzet/ activiteiten	Versterken vroegsignalering door het indien mogelijk uitbreiden van informatie per gemeente vanuit overstijgende leveranciers over betalingsachterstanden. Daarbij komen tot uniforme afspraken binnen de regio. (opvolgmeldingen huur, energie, water, eigen bijdrage zorg, zorgverzekering etc.)
Lokale inzet/activiteiten	- Versterken vroegsignalering: Domein overstijgende alertheid en samenwerking bij betalingsachterstanden door en met de verschillende afdelingen van de gemeentelijke uitvoeringsdiensten (interne organisatie ontschotten). - Versterken vroegsignalering van schulden en i.s.m. huisartsen. - Investeren in laagdrempelige beschikbaarheid en langdurige, kwalitatieve ondersteuning van budgetcoaches/schuldhulpmaatjes voor inwoners die problemen hebben met financieel overzicht. - Overwegen om- en of beter benutten van het regelvrij budget of andere vormen van flexibele financieringsmogelijkheden bij gemeenten om onvoorziene problemen op inwonerniveau (tijdelijk) te lossen. Dit kan bijvoorbeeld ten behoeve van de aanvraag/bekostiging van een ID, paspoort etc. bij (dreigende) dakloosheid.
Doelgroep	- Inwoners met financiële zorgen en/of moeite met financieel overzicht.
Beoogd effect	- Er is eerder hulp beschikbaar voor inwoners met financiële zorgen en/of moeite met financieel overzicht waardoor (dreigende) dakloosheid voorkomen wordt. - En bovenstaande hulp is beter passend.
Planning	- Start Q 3 2024 (voorbereidingsfase) - Afronding Q 4 2025 (borgingsfase)
Relatie tot huidig beleid en landelijke programma's.	Er is een landelijk programma Geldzorgen, armoede en schulden. Gemeenten hebben een lokale aanpak hiervoor ontwikkeld. Bovenstaande activiteiten zijn een aanvulling/aanscherping op dit beleid. Bovenstaande activiteiten zijn tevens een aanvulling op de programmalijnen "Preventie en Perspectief" en "Beschermd en veilig thuis wonen" van het beleidsplan van Bescherming en Opvang 'Herstel de verbinding' 2022 - 2025, in de rand voorwaardelijke sfeer (kopjes 'sturing') en zijn dus primair aanvullend op lokaal beleid.
Benodigde middelen	<u>Formatie</u> Regionale coördinatie t.b.v. organiseren van regionale afstemming middels een in te huren projectleider Dakloosheid voor gemiddeld 4 uur per week, gedurende 20 weken. Regulier: Lokale inzet van beleidsadviseurs <u>Financiën</u> Regionaal: projectleider Dakloosheid kan vanuit de structurele Rijksmiddelen t.b.v. de aanpak dakloosheid bekostigd worden (onderbrengen in de regionale begroting B&O). Lokale middelen t.b.v. inzet schuldhulpmaatjes/budgetcoaches. Regelvrij-/ flexibel budget indien dit nog niet beschikbaar is.

2.2 Actielijn 2 - Preventie: Dakloosheid wordt te allen tijde voorkomen

Wat omvat actielijn 2?

Het uitgangspunt is dat dakloosheid voorkomen wordt.

Een succesvolle preventieve aanpak van dakloosheid werkt in de basis aan sociale inclusie. Het is hierbij cruciaal om te werken aan de *bestaanscondities* van inwoners. Dat houdt in: wonen, zinvolle daginvulling (werk of onderwijs), zorg en gezondheid, financiën op orde of hulp daarbij, informele steun en het hebben van (gezonde) relaties. Deze actielijn uit het Nationaal Actieplan Dakloosheid (NAD) richt zich op de thema's optimale informatie en beschikbaarheid van hulp, ondersteuning en het benutten van particuliere opvang bij (dreigende) dakloosheid. Ook wordt aandacht besteed aan hulp en regie bij uitstroom uit een intramurale setting.

Wat gaat goed in het kader van actielijn 2?

Uit de interviews met gemeenten en aanbieders komt naar voren dat er goede beschikbaarheid en inzet is van ambulante en outreachende hulp bij (dreigende) dakloosheid. Ook is er onafhankelijke cliëntondersteuning en sociaaljuridisch advies beschikbaar waarnaar geregeld verwezen wordt.

Om dakloosheid onder jongeren te voorkomen wordt het concept 'Kamers met Aandacht'¹⁰ sinds enkele jaren projectmatig ingezet en bij inwoners met terugkerende woonproblemen wordt in de regio de mogelijkheid van Huren Onder Voorwaarden (HOV) benut. Dit wordt veelvuldig¹¹ ingezet ter bevordering van goed huurderschap en ter voorkoming van huisuitzetting. En is gericht op aanleren van woonvaardigheden zoals huur betalen, omgang met burens, huis/tuin/balkon onderhouden etc. HOV wordt ook wel preventief ingezet om de uitstroom vanuit beschermd wonen of maatschappelijke opvang te begeleiden. De afspraken over HOV zijn ondertekend door de betrokken partijen; gemeenten, zorgaanbieders en woningcorporaties op basis van de uitgangspunten van het rapport [Huisvesting Maatschappelijke Doelgroepen \(HMD\)](#).

Ten aanzien van vroegsignalering werken gemeenten samen met woningcorporaties om inwoners met schulden sneller en beter te helpen, waarbij Hilversum bijvoorbeeld het concept Vroeg Eropaf hanteert.

Opgaven 2024 en 2025 in het kader van actielijn 2:

Uit dezelfde interviews komt naar voren dat er voor inwoners die door economische en/of relatieproblemen niet thuis kunnen blijven wonen, niet direct passende woonruimte beschikbaar is. Denk hierbij aan situaties van het aflopen van een tijdelijk huurcontract, aan het verlies van betaald werk de huur of hypotheek niet meer kunnen betalen of aan een (complexe) relatiebreuk waarbij er een niet afwendbare, acute dakloosheid ontstaat. Door het tekort aan betaalbare woningen is er geen passende woonruimte voorhanden en daar inwoners met bovengenoemde problemen niet (zo maar zonder meer) in aanmerking komen voor een urgentie.¹² Een gevolg hiervan is dat mensen die te maken hebben (gehad) met bovenstaande situaties, tijdelijk of langdurig - op (vaak) wisselende adressen - verblijven bij vrienden/familie, daarmee geen eigen plek hebben om te landen¹³ en na verloop van tijd alsnog in de maatschappelijke opvang terecht komen (met veelal toegenomen problemen). Dit leidt veelal tot stressvolle situaties en psychische (over)belasting die voorkomen kunnen worden wanneer mensen een eigen plek zouden hebben waar ze tot rust kunnen komen en waar vanuit ze het leven kunnen hervatten.

De noodzaak is groot om het aantal betaalbare huurwoningen op peil te brengen. Dit is ook de insteek van het huidige beleid c.q. het regionale [Woonakkoord](#) en vraagt om aanhoudende aandacht. Flankerend aan dit beleid is er een vraagstuk dat verder onderzocht kan worden: Is

¹⁰ [Home - Kamers met Aandacht](#)

¹¹ Gemiddeld 75 – 80 HOV-trajecten per jaar.

¹² Conform de geldende huisvestingsverordening.

¹³ Zogenaamde bankslapers.

er met hulp van dorps -en stadsgenoten extra tijdelijke woonruimte te realiseren voor volwassenen bij particulieren in de regio en zo ja, hoe? De geïnterviewde gemeenten en aanbieders geven aan het wenselijk/nodig te vinden om dit te onderzoeken en daarbij open te staan voor een projectmatige aanpak om dit te verkennen en vervolgens te realiseren. Dit is mogelijk via het landelijk concept 'Onder de Pannen'¹⁴. Onder de Pannen biedt de mogelijkheid een kamer te verhuren middels hospitaverhuur voor stads- of dorpsgenoten die door omstandigheden hun woning zijn kwijtgeraakt (denk daarbij onder andere aan economisch daklozen).

In gemeenten door heel Nederland dreigen ieder jaar honderden mensen dakloos te raken. Een deel daarvan komt in aanmerking voor opvang in gemeentelijke voorzieningen. Voor de mensen die daar niet voor in aanmerking komen, niet (meer) terecht kunnen bij hun eigen netwerk en nog niet lang genoeg ingeschreven staan op Woning- of Kamernet om een nieuwe woning te kunnen huren, is Onder de Pannen opgezet. Door deze mensen tijdelijk onder te brengen bij een stads- of dorpsgenoot die een kamer over heeft, kan voorkomen worden dat deze mensen verder in de problemen komen. Daarnaast biedt het verhuren van een kamer, conform het concept Onder de Pannen, een aanvulling op uitkering of inkomen en in sommige gevallen gezelschap.

Door dit concept in de regio Gooi en Vechtstreek in te zetten ontstaat er een extra woonvariant ter voorkoming van dakloosheid¹⁵. Het zou mogelijk een laagdrempelige stap naar betaalbaar en zelfstandiger wonen in een rustige omgeving kunnen bewerkstelligen. De volgende activiteiten kunnen bijdragen aan het versterken van het voorkomen van dakloosheid:

Opgave actielijn 2 2024 - 2025	Voorkomen van dakloosheid door realiseren van betaalbare woonruimte voor (dreigende) daklozen bij economische en/of relatieproblemen
(Extra) regionale inzet/ activiteiten	- Voorbereiding pilot Onder de Pannen, wat is er nodig om in 2025 met een pilot te kunnen starten? Welke inhoudelijke focus is gewenst? Opstellen regionaal projectplan en met een regionale begroting/bekostiging.
(Extra) lokale inzet/activiteiten	- Ambtelijke overweging t.b.v. regionaal advies - Het concreet toeleiden van (dreigend) daklozen naar Onder de Pannen verloopt via de gemeentelijke uitvoeringsdiensten.
Doelgroep	- Inwoners zonder woning die noodgedwongen slapen bij vrienden/familie op steeds wisselende adressen. - Inwoners zonder woning waarbij geen sprake is van ernstige psychische problematiek of verslaving/geen ander problematiek dan het niet zelfstandig kunnen verwerven van een woning.
Beoogd effect	- Een vaste plek voor rust en herstel voor inwoners die ten gevolge van economische of relatieproblemen geen huisvesting meer hebben.
Planning	- Start voorbereidingsfase: medio 2024 - Start pilot(s): medio januari 2025 - Afronding pilot/borgingsfase: Eind 2025
Relatie tot huidig beleid en landelijke programma's.	Deze activiteit is een aanvulling op de beleidslijn "Beschermd en veilig thuis wonen" in het beleidsplan van Bescherming & Opvang 'Herstel de verbinding' 2022 - 2025, betreffende de woonzorggerelateerde maatregelen 10, 11 en 17 t/m 22. Deze activiteit is tevens een aanvullend op staand woningaanbod, maar dan binnen het particuliere segment, met voor de doelgroep volwassen met acute woonvraag zoals vormgegeven door Dudok Wonen in Hilversum middels 22 appartementen concept 'In Between places'. En aanvullend, door naast het particuliere aanbod voor jongeren in de regio middels concept 'Kamers met Aandacht', ook een particulier aanbod voor volwassenen te ontwikkelen.

¹⁴ www.onderdepennen.nl

¹⁵ Dit concept zou mogelijk ook benut kunnen worden voor inwoners na een herstellende periode in de maatschappelijke opvang of het beschermd wonen – actielijn 3.

Benodigde middelen	<u>Formatie</u> 2024: Inzet regionale uren t.b.v. projectvoorbereiding door de Regio middels inhuur projectleider – gemiddeld 12 uur per week gedurende 30 weken. 2024: Inzet lokale beleidscapaciteit t.b.v. oriëntatie, afweging en evt. voorbereiding pilot. <u>Financiën</u> Regionaal: projectleider Dakloosheid kan vanuit de structurele Rijksmiddelen t.b.v. de aanpak dakloosheid bekostigd worden (onderbrengen in de regionale begroting B&O). 2025: Coördinatiekosten Onder de Pannen/ inkoop cliënttrajecten.
--------------------	--

2.3 Actielijn 3 - Wonen eerst: iedereen een stabiele woonplek met ondersteuning op maat

Wat omvat actielijn 3?

Het Nationaal Actieplan Dakloosheid (NAD) stelt dat het hebben van een stabiele woonplek met de juiste ondersteuning het belangrijkste antwoord is op het verminderen van dakloosheid. Dat betekent dat gewerkt wordt aan het verminderen van opvang en het nodeloos moeten doorlopen van verschillende stappen voordat iemand een vaste woonplek krijgt. De opvang wordt tot een minimum beperkt en alleen als kortdurende noodvoorziening benut. Er is een transformatie nodig van dakloosheid als enkel zorgopgave naar dakloosheid als primair een woonopgave.

Wat gaat goed in het kader van actielijn 3?

Wonen eerst

Gemeenten uit de Gooi en Vechtstreek werken al jaren intensief samen om de bescherming en opvang van inwoners met psychische en psychosociale kwetsbaarheden vorm te geven, te verbeteren en te versterken. De basis voor deze samenwerking wordt gevormd door het gezamenlijke beleidsplan Bescherming en Opvang 2022 -2025.

Eén van de vraagstukken waar gemeenten uitwerking aan geven, betreft het vraagstuk van onderlinge solidariteit om de woonzorg-opgaven handen en voeten te geven met de volgende beoogde maatschappelijke effecten:

1. Rechtsgelijkheid inwoners
2. Inwoners wonen langer thuis
3. Inwoners wonen korter in een instelling
4. Gemeenten realiseren gezamenlijk de opgave om inwoners zoveel als mogelijk (beschermd) thuis te laten wonen
5. Financiële solidariteit

Dit sluit aan bij het nationaal streven naar Wonen Eerst en is opgenomen in het beleid 2022 - 2025 .

Toewijzing

Door de schaarste aan betaalbare woningen is het gebalanceerd toewijzen van woningen in de regio aan zowel maatschappelijke doelgroepen als ook aan reguliere woningzoekenden een terugkerende uitdaging. Er wordt in de praktijk gewerkt met een huisvestingsverordening waarin alle landelijk maatschappelijke doelgroepen zijn opgenomen. Het lukt over het algemeen om deze doelgroepen binnen drie maanden na het toewijzen van een urgentie te huisvesten in de regio.

De algemeen geldende regel is dat er urgentie voor een passende woning mogelijk is na 1 jaar verblijf in de maatschappelijke opvang of beschermd wonen. De mogelijkheid bestaat het jaar te verkorten naar negen maanden voor 'de aanvrager' voor wie langer verblijf in de maatschappelijke opvang niet helpend is voor het persoonlijk en maatschappelijk herstel en voor wie een andere dan sociale huurwoning geen oplossing van het woonprobleem is.

Maatwerk in opvang

De maatschappelijke opvang kent een centrale toegang die in de dagelijkse uitvoering bij de aanbieder (Kwintes) is belegd en door het toegangsteam van Hilversum wekelijks, achteraf, wordt getoetst¹⁶. De afgelopen jaren hebben gemeenten in samenwerking met Kwintes de opvang kleinschaliger, met ruimte voor differentiatie, vormgegeven en verbeterd. Zo zijn er aparte opvangvoorzieningen gerealiseerd voor alleenstaande volwassenen, gezinnen en voor jongeren. Ook zijn er in de opvangvoorzieningen eenpersoonkamers gerealiseerd om de privacy en kwaliteit van de opvang te verbeteren.

¹⁶ Op basis van de [werkinstructie landelijke toegankelijkheid maatschappelijke opvang](#)

Mensen die in de maatschappelijke opvang terecht zijn gekomen, hebben niet allemaal een intensieve en of langdurige hulpvraag/ondersteuningsbehoefte. De tijd in de opvang wordt benut voor een goede analyse van de problematiek op alle levensgebieden en voor het opstellen en uitvoeren van plan om duurzaam te herstellen.

Opgaven 2024 en 2025 in het kader van actielijn 3:

De vraag doet zich voor in het kader van *Wonen eerst* of het haalbaar is om de verblijfsduur in de opvang verder¹⁷ te bekorten en eventueel al tijdens de periode van herstel een woning te laten zoeken en of te kunnen toewijzen.

Met de zeer beperkte beschikbaarheid van betaalbare woningen in de regio Gooi en Vechtstreek is het eerder en/of frequenter toewijzen van urgentie niet haalbaar zonder dat er langere wachttijden voor een woning ontstaan *na* het verstrekken een urgentie. Bij de beoogde toename van het aantal huurwoningen conform het regionale [Woonakkoord](#) en het handhaven van de huidige werkwijze/urgentieregeling zal de periode in de opvang teruglopen aangezien daklozen vanaf de eerste dag kunnen reageren op een woning en dan ook zonder urgentie meer kans maken op een woning (hoe groter het aanbod, hoe groter de kans op een woning). De regionale woonzorganalyse en het advies van de stuurgroep betreffende hoe de woonzorgopgaven die onze regio kent voor 'Ouderen' en (andere) 'Aandachtsgroepen' verder te brengen gaat (zelfs) uit van het vergroten de beoogde toename. Dit advies wordt in gezamenlijk portefeuillehoudersoverleg (fysiek en sociaal domein) voorgelegd, d.d. 18 april 2024.

Vanuit de nationale ambitie om de opvangperiode te bekorten en de opvangvoorziening tot een minimum te beperken, hebben gemeenten vooralsnog geen aanvullend regionaal beleid geformuleerd. In het huidige beleidsplan staat beschreven dat de omvang van de opvang minimaal gelijk blijft en voor gezinnen wordt uitgebreid van kleinschalige initiatieven in de wijk. Er wordt lokaal wel gewerkt aan het voorkomen van dakloosheid (zoals ook beschreven staat bij actielijn 1). In het beleidsplan Bescherming en Opvang (B&O) 2022 - 2025 staan diverse regionale woonzorg-initiatieven beschreven, waarvan 14 geclusterde woningen in de vorige beleidsperiode zijn gerealiseerd in Hilversum. Eemnes, Hilversum, Huizen en Laren hebben lokaal enkele wooninitiatieven voor de eigen inwoners gerealiseerd, zogeheten interventiewoningen. Regionaal zijn besluiten genomen – in het kader van het beleidsplan B&O - over uitbreiding van 'In Between Places'¹⁸ voor inwoners met een dringend en tijdelijk woonprobleem en daarbij (lichte) ondersteuning nodig hebben. Daarnaast is een besluit genomen om een tweede Keerpunt (Skaeve huse) te realiseren voor mensen die niet in een wijk kunnen wonen en ook niet handhaafbaar zijn in een zorg /opvangvoorziening. Bij actielijn 2 in dit plan van aanpak is beschreven dat het onderzoeken van flankerend beleid met particuliere woonruimte voor o.a. economische daklozen een oplossing is, met behulp van het concept Onder de Pannen.

Bovengenoemde uitbreiding met In Between Places en Skaeve huse zijn uitermate belangrijke interventies om *wonen eerst* te kunnen realiseren. Tot op heden (peildatum 26 februari 2024) is er procesmatig sprake een beperkte voortgang en inhoudelijk is er geen concrete voortgang op dit besluit te melden ten aanzien van waar de voorgenomen woonzorgvoorzieningen gerealiseerd zullen gaan worden in de regio.

¹⁷ Contractueel is de gemiddelde verblijfsduur van de crisisopvang (gezinnen) 3 tot 6 maanden, jongerenopvang is 6 tot 9 maanden en daklozenopvang zo kort als mogelijk en zo lang als nodig.

¹⁸ In navolging op [In between places - Dudok Wonen](#) maar dan, op verzoek van de gemeentelijke uitvoeringsdiensten, gecombineerd met ambulante ondersteuning op voordracht van gemeenten.

Opgave actielijn 3 2024 - 2025	Realiseren van In Between Places 2 en Keerpunt 2 (Skaeve Huse)
Regionale inzet/ activiteiten	- Inzet projectleider
Lokale inzet/activiteiten	- Ondersteunen van projectleider door ambtenaren B&O (sociaal domein) en ambtenaren van Wonen en Ruimtelijke Ordening (fysiek domein)
Doelgroep	- Inwoners met een dringend en tijdelijk woonprobleem, die daarbij ook (lichte) ondersteuning nodig hebben. - Inwoners die een prikkelarme omgeving nodig hebben (buiten de wijk) en die niet handhaafbaar zijn in zorg-opvang voorzieningen
Beoogd effect	- Bijdrage aan het voorkomen van dakloosheid d.m.v. de inzet van tijdelijke huisvesting gecombineerd met hulp. - Mensen die tot de regio behoren een stabiele woonplek bieden en de aanwezige zorgen van andere inwoners en de ervaren overlast verminderen.
Planning	- Start: Q2 2024 - Afronding: Q4 2025
Relatie tot huidig beleid en landelijke programma's.	Deze activiteiten zijn een aanvulling op de beleidslijn "Beschermd en veilig thuis wonen" in het beleidsplan van Bescherming en Opvang 'Herstel de verbinding' 2022 – 2025, maatregelen 20 en 21.
Benodigde middelen	<u>Formatie</u> 2024 en 2025: Regionale inzet van projectleider Inzet beleidsadviseurs bescherming en opvang, wonen en ruimtelijke ordening t.b.v. verkennen potentiële lokale locaties. <u>Financiën</u> Inzet projectleider nader te bepalen per te realiseren woonzorgvoorziening (in beginsel is hier al een bedrag voor opgenomen in de regionale begroting B&O).

2.4 Actielijn 4 - Versterken uitvoeringspraktijk: betere regie, snelheid en de menselijke maat centraal

Wat omvat actielijn 4?

Over domeinen samen werken is een randvoorwaarde om het aantal (dreigend) dakloze mensen te verminderen. Om de gewenste kentering teweeg te brengen, is een nog betere samenwerking tussen domeinen vereist: het fysieke, medisch, veiligheids en het sociaal domein. En binnen het sociaal domein de samenwerking tussen Jeugd, Wmo, Werk & Inkomen, Schulden en Armoede.

Deze actielijn omvat verschillende punten van aandacht voor de uitvoeringspraktijk, zoals de mogelijkheid om een briefadres aan te vragen, de beschikbaarheid en continuïteit van de ondersteuning en de gemeentelijke regievoering op de 'big five'¹⁹. De continuïteit is ook van belang zodra een traject tijdelijk wordt onderbroken door bijvoorbeeld opname in een GGz-kliniek. De basis moet doorlopen/beschikbaar blijven, zoals contact met het wijkteam/ de regisseur, eventuele uitkering of traject schuldhelpverlening. Dit voorkomt problemen na uitstroom en bevordert herstel en landing in de wijk.

Concrete werkafspraken tussen lokale teams en aanbieders van specialistische hulp helpen om preventiever te kunnen werken en beter en sneller aan te kunnen sluiten bij de leefwereld van inwoners op risicovolle momenten in hun leven.

Relatie met andere ontwikkelingen:

Gemeenten bereiden zich voor op de 'Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein' (Wams²⁰), waarmee beoogd wordt knelpunten weg te nemen in relatie tot gegevensuitwisseling en privacy in het sociaal domein (en eventueel aanpalende terreinen) bij de aanpak van meervoudige problematiek.

Dit kan een boost geven aan de domein overstijgende uitwisseling en samenwerking doordat informatie binnen het sociaal domein laagdrempeliger gedeeld kan worden.

Het 'Toekomstscenario Kind en Gezinsbescherming' en de 'Hervormingsagenda Jeugd' roepen ook op tot stevige lokale teams, gericht op Jeugd en Wmo die in staat zijn om in samenwerking met partners tijdig te signaleren, een brede analyse te maken, domein overstijgende hulp te organiseren en zelf ook laagdrempelig en samenhangende basishulp te bieden gericht op de verschillende leefdomeinen. Momenteel wordt door de VNG een convenant 'Stevige lokale teams' ontwikkeld waarin onder andere deze punten zijn opgenomen. Deze ontwikkelingen benadrukken het belang van domein overstijgende interne samenwerking binnen gemeenten én de samenwerking met partners om preventiever te kunnen werken.

Wat gaat goed in het kader van actielijn 4?

In de regio Gooi en Vechtstreek is er bij gemeenten stevige regievoering beschikbaar met aandacht voor de 'big five'. Bij deze regievoering is sprake van een brede blik en wordt gericht gewerkt aan doelen. Ook bestaat de mogelijkheid voor langdurige betrokkenheid, al is deze niet bij alle gemeenten geborgd. Deze regievoering kan tevens inzetbaar zijn vanuit gemeentelijke schuldhelpverlening.

Opgaven 2024 en 2025 in het kader van actielijn 4:

De hierboven beschreven regievoering wordt echter vaak pas ingezet op het moment dat er al serieuze problemen zijn in gezinnen/huishoudens en sluit ook niet vanzelfsprekend aan bij uitstroom uit detentie, opvang en of GGz-kliniek. Er ligt daarmee een uitdaging om deze regie ook preventiever en zonder onderbrekingen in te zetten.

¹⁹ De big five staat voor: Wonen, zorg, financiën, zinvolle daginvulling en netwerk.

²⁰ Deze wet is nog niet van kracht (vooralsnog verschoven naar 1 juli 2024), is met het vallen van het kabinet controversieel verklaard.

Preventieve regievoering 'big five' op risicovolle momenten

Om (dreigende) dakloosheid te voorkomen is het eerder voeren van regie op de 'big five' cruciaal. Dit is een complexe opgave en vraagt van de gemeentelijke uitvoeringsdiensten om enerzijds ontschot en anderzijds integraal te werken, samen met inwoners en diens netwerk, waarbij aandacht nodig is op de volgende momenten:

a. Bij betrokkenheid van gemeentelijke uitvoeringsdiensten

Zoals aangegeven bij actielijn 1 vraagt ook de vroegsignalering door de gemeentelijke uitvoeringsdiensten Jeugd en Wmo bij schulden en dreigende woonproblemen aandacht. Als schulden en dreigende woonproblemen niet gesignaleerd worden, wordt er ook geen domein overstijgende regie ingezet op de 'big five' waardoor onder meer dreigende dakloosheid niet tijdig herkend, erkend en afgewend kan worden. Denk bijvoorbeeld aan het inzetten van opvoedondersteuning of begeleiding zonder dat schulden of woonproblemen zoals bijvoorbeeld vervuiling gesignaleerd worden. Een integrale benadering vanuit elke uitvoeringsdienst en het tijdig inzetten van regie op de 'big five' kan (dreigende) dakloosheid voorkomen.

b. Zodra gezinnen/huishoudens op een wachtlijst staan van de uitvoeringsdiensten

Er zijn in de regio geen wachtlijsten bij de uitvoeringsdiensten Werk & Inkomen maar wel eens voor bij de uitvoeringsdiensten Jeugd en Wmo. Wanneer er sprake is van een wachtlijst, dan stellen alle gemeentelijke uitvoeringsdiensten prioriteiten (welke hulp-/aanvragen voor moeten gaan op andere aanvragen).

c. Na uitstroom van volwassenen uit een intramurale setting

De inzet van domein overstijgende regie op de 'big five' na verblijf in een intramurale setting (GGz klinieken, detentie en na uitstroom uit maatschappelijke opvang en/of beschermd wonen) vraagt ook om lokale aandacht. De uitstroom vanuit de maatschappelijke opvang en het beschermd wonen, heeft over het algemeen al meer aandacht, daar dit Wmo voorzieningen zijn en de inwoners die daarvandaan uitstromen over het algemeen ook met Wmo ambulante begeleiding zelfstandig gaan wonen. Bij uitstroom vanuit GGz klinieken en detentie is regievoering minder vanzelfsprekend. Het is belangrijk dat er regionaal eenduidige werkafspraken gemaakt worden met zorgaanbieders over de mogelijkheid van regie op de 'big five' na uitstroom uit GGz klinieken en detentie en hoe dit tijdig gerealiseerd kan worden.

d. Na uitstroom van jongeren uit ambulante of 24 uren-jeugdzorg

Om zelfstandig te worden hebben jongeren een stevige basis nodig op de domeinen support, wonen, school en werk, inkomen en welzijn. In het kader van preventie is het belangrijk dat jongeren met jeugdzorg bij de overgang van Jeugdwet naar Wmo en bij uitstroom uit 24 uren- jeugdverblijfsvoorzieningen niet uit beeld raken bij gemeenten en dat ondersteuning van de 'big five' mogelijk blijft en proactief wordt aangeboden. Op dit moment komt dit helaas wel voor en komen jongeren in de daklozenopvang voor jongeren terecht of verdwijnen onder de radar, hoppen van bank naar bank en vallen soms terug op een ongezond of zelfs crimineel netwerk. Binnen het jeugd domein hebben gemeenten, in samenwerking met relevante jeugdhulpaanbieders, een analyse uitgevoerd ten aanzien van het maatwerk jeugdhulp met verblijf, een gescheiden traject van de Wmo (18+). De analyse richtte zich op de categorie 16 – 23 jarigen. De verbinding tussen Jeugdwet en Wmo is niet geborgd, zowel regionaal niet als ook lokaal niet.

Afstemmen beleid rondom briefadres:

Alle gemeenten faciliteren het briefadres zodat bij verblijf in de opvang en/of het niet (meer) hebben van een vast woonadres inschrijving in BRP en correspondentie met overheid mogelijk blijft. Er is bij gemeenten behoefte aan het afstemmen van de gemeentelijke regelgeving rondom het briefadres. Dit om te voorkomen dat de lokale regels, binnen één regio, te veel verschillen en gemeenten hierdoor een aantrekkende of afstotende werking hebben voor inschrijving van dakloze inwoners.

Opgaven actielijn 4 2024 - 2025	Afstemming beleid briefadres en regie op de big five t.b.v. preventie op risicovolle momenten
(Extra) regionale inzet/ activiteiten	- Inventariseren en afstemmen van gemeentelijke regelgeving rondom het briefadres i.s.m. de beleidsadviseurs bescherming en opvang. - Maken van regionaal eenduidige werkafspraken met GGz klinieken, aansluitend bij de reeds aanwezige, lokale afspraken over lokale bereikbaarheid en beschikbaarheid van regie op de 'big five' in de periode tijdens en na verblijf. . - Verkennen welke afspraken er nodig zijn over lokale bereikbaarheid en beschikbaarheid van regie op de 'big five' in de periode tijdens en na verblijf in detentie en na jeugdverblijfsvoorzieningen.

(Extra) lokale inzet/activiteiten	- Werkafspraken maken m.b.t. de preventieve regievoering op de 'big five' op risicovolle momenten. - Maken van werkafspraken binnen gemeenten over vroegsignalering van schulden en woonproblemen door alle uitvoeringsdiensten.
Doelgroep	- Inwoners met (dreigende) woonproblemen en/of schulden.
Beoogd effect	- Tijdig signaleren en inzetten van regie op 'big five' zodat dakloosheid of herhaling van dakloosheid voorkomen wordt.
Planning	- Start: Q 3 2024 - Afronding: Q 4 2025
Relatie tot huidig beleid en landelijke programma's.	Deze activiteiten zijn een concretisering van de beleidslijn 'Regionale samenwerking' in het beleidsplan Bescherming en Opvang (Herstel de verbinding) waarin gepleit wordt voor domein overstijgende samenwerking vanuit wonen, welzijn zorg en veiligheid.
Benodigde middelen	<u>Formatie</u> Werkzaamheden vallen binnen bestaande formatie regionale en lokale adviseurs bescherming en opvang. Alleen wel de monitoring hiervan beleggen bij de projectleider Dakloosheid – gemiddeld 1 uur per week gedurende de looptijd van dit plan van aanpak. <u>Financiën</u> In beginsel geen aanvullende financiering nodig. Regionaal: projectleider Dakloosheid kan vanuit de structurele Rijksmiddelen t.b.v. de aanpak dakloosheid bekostigd worden (onderbrengen in de regionale begroting B&O).

2.5 Actielijn 5 - Inzet ervaringskennis in de hele beleidscyclus

Wat omvat actielijn 5?

Deze actielijn pleit voor de inzet van ervaringskennis bij het plannen, uitvoeren, evalueren en bijstellen van beleid.

Wat gaat goed in het kader van actielijn 5?

Herstelnetwerk Gooi en Vechtstreek

Gemeenten, GGz Centraal, Jellinek, Kwintes, Leger des Heils, MEE-UGV en Versa Welzijn vormen sinds medio 2017 een [herstelnetwerk](#). Het herstelnetwerk organiseert ontmoeting en cursussen voor en door mensen die te maken hebben (gehad) met psychische kwetsbaarheden, verslaving, huiselijk geweld en of dakloosheid. Het regionale herstelteam is het kloppende hart van het herstelnetwerk en bestaat uit professioneel ervaringsdeskundigen, die tevens werkzaam zijn bij gemeente Gooise Meren, GGz Centraal, Kwintes en Leger des Heils. Voor de inzet van ervaringskennis bij lokaal en of regionaal beleid kan er ook gebruik gemaakt worden van dit team, waarbij zij ook veelal mensen zullen voordragen die zij kennen van de diverse ontmoetingen en cursussen. Daarnaast wordt er ook gebruik gemaakt van bijvoorbeeld de kennis van individuele mensen die zelf ervaren hebben hoe het is om dakloos te zijn en gebruik maken van de opvang en ook van cliënten- dan wel patiëntenraden van de in het herstelnetwerk participerende zorgaanbieders. De bij het herstelnetwerk betrokken partijen – het zogeheten Samenwerkingsverband Herstelnetwerk - hebben een [convenant](#) gesloten.

Respijtvoorziening

Sinds 2023 is de in de regio ontwikkelde respijtvoorziening Retrovo langdurig ingekocht door de Regio, namens de zeven gemeenten, en daarmee is deze voorziening na een meerjarige projectfase geborgd. Inwoners met een psychische kwetsbaarheid of psychosociale problematiek kunnen er tijdelijk (maximaal 2 weken) terecht om een crisis en/of klinische opname te voorkomen. De voorziening wordt gerund door professionele ervaringsdeskundigen, in combinatie met vrijwillige ervaringswerkers. [Retrovo](#) werkt samen met het Herstelnetwerk Gooi en Vechtstreek.

Ervaringsdeskundigen bij gemeenten

Er is één gemeente in de regio (Gooise Meren) waarbij sinds 2021 een ervaringsdeskundige werkzaam is in de praktijk van het sociaal domein. Deze ervaringsdeskundige heeft zowel adviserende taken naar de teams als direct cliëntencontact i.s.m. de consultants. Gooise Meren zet ook ervaringsdeskundigen in bij het welzijnswerk. Naast de professional die in dienst is bij de gemeente worden ook ervaringsdeskundigen (vrijwillig en professioneel) ingezet van andere organisaties. Hierover zijn financiële afspraken gemaakt.

Daarnaast wordt ook bij ontwikkelingen richting de visie van het 'Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming' het ten volle benutten van ervaringsdeskundigheid als randvoorwaarde benoemd. Dit betekent dat er zowel bij de totstandkoming van de projectstructuur als ook bij de invulling en beproeving van het plan van aanpak van het Toekomstscenario van ervaringsdeskundigheid gebruik wordt gemaakt.

De ambitie is om in samenwerking met het herstelnetwerk de inzet van ervaringskennis in de hele beleidscyclus in iedere gemeente verder uit te werken.

Ervaringsdeskundigen bij zorgaanbieders

De aanbieders Kwintes en Leger des Heils hebben eigen herstel (ondersteunende) expertise en een pool van ervaringsdeskundigen in huis en deze deskundigen worden steeds meer betrokken bij de rechtstreekse zorg voor cliënten in de dagelijkse praktijk en ook bij beleidsontwikkeling. Ook GGz Centraal heeft deze expertise in huis en werkt met ervaringsdeskundigen, waarbij ook gekeken wordt hoe ervaringsdeskundigen gericht benut

kunnen worden in de dagelijkse praktijk van de FACT-teams. Bij MEE-UGV werken vrijwilligers die ook ervaring hebben met (dreigende) dakloosheid en die wellicht meer benut zouden kunnen worden. Op dit moment heeft MEE hiervoor alleen afspraken met Gooise Meren en Hilversum.

Opgaven voor 2024 en 2025 in het kader van actielijn 5:

Bij het benutten van ervaringsdeskundigheid worden op dit moment een aantal beperkingen ervaren:

- Het is voor aanbieders moeilijk om ervaringsdeskundigen te vinden die aansluiten bij de diverse zorgvragen waar teams zich toe verhouden (denk daarbij aan verslaving, GGz en huiselijk geweld).
- De beschikbare personele capaciteit van het herstelteam, behorend tot het herstelnetwerk, kent een zekere omvang (van maximaal 50 uur per week). De regionaal werkende ervaringsdeskundigen kunnen daarmee niet zo maar zonder meer overal op ingezet worden door gemeenten (en of de andere convenantpartners).
- Gemeenten hebben nog te weinig beeld bij hoe ze ervaringsdeskundigheid succesvol kunnen toepassen en implementeren op de diverse niveaus binnen hun eigen organisaties.
- Gemeenten kunnen de kennis en ervaring, in het kader van (dreigende) dakloosheid, van de ervaringsdeskundigen van MEE beter benutten. De gemeenten Blaricum, Eemnes, Huizen, Laren en Wijdmeren dienen daar dan wel eerst afspraken voor te (moeten willen) maken.

Om deze vraagstukken verder te brengen worden deze in 2024 en 2025 geadresseerd in het 'Samenwerkingsverband Herstelnetwerk' Gooi en Vechtstreek.

Opgave actielijn 5 2024-2025	Verkennen van mogelijkheden voor het versterken van regionale capaciteit en ondersteuning van gemeenten bij inzet van ervaringsdeskundigheid in de regio Gooi en Vechtstreek
(Extra) regionale inzet/ activiteiten	- Bespreekbaar maken in het samenwerkingsverband van voortgang en uitdagingen van het werken met brede inzet van ervaringsdeskundigheid binnen de diverse convenantpartners en het realiseren van een bredere regionale pool van (vrijwillige en professionele) ervaringsdeskundigen. - Onderzoeken of gemeenten alle aandachtsgroepen (voldoende) in beeld hebben, denk aan ervaring met detentie. - Onderzoeken van mogelijkheden voor ondersteuning/ leerlijn voor gemeenten.
(Extra) lokale inzet/activiteiten	Uitvoeren van afspraken uit het convenant herstelnetwerk, zoals: - Continu investeren in de eigen organisatie om herstelgericht en herstel ondersteunend te werken en organisatie overstijgend gezamenlijk op te trekken; - Werken bij voorkeur met ervaringsdeskundigen, zowel met professionals als ook met vrijwilligers. - Contactpersonen leveren, die tevens de ambassadeursrol kunnen vervullen binnen de eigen (gemeentelijke) organisatie, om het Herstelnetwerk te laten werken (en daarmee ook dit artikel van het convenant uitvoeren).
Doelgroep	- Convenantpartners van het Herstelnetwerk Gooi en Vechtstreek, waaronder diverse gemeenten, waar nog geen of beperkt sprake is van inzet van ervaringsdeskundigheid binnen eigen organisatie.
Beoogd effect	- Duidelijkheid over wat onder andere gemeenten nodig hebben om de brede toepassing van ervaringsdeskundigheid binnen de gemeentelijke organisaties een impuls te kunnen geven.
Planning	- Start 4 2024 - Afronding Q 2 2025
Relatie tot huidig beleid en landelijke programma's.	- Een aanvulling op de beleidslijn 'Preventie en perspectief', maatregel 1, van het beleidsplan Bescherming en Opvang (Herstel de verbinding).
Benodigde middelen	Formatie Deze ontwikkeling past binnen de huidige samenwerking van het samenwerkingsverband Herstelwerk.

	<u>Financiën</u> Geen aanvullende financiering nodig (eventueel later n.a.v. de uitkomsten van het onderzoeken van mogelijkheden voor ondersteuning/ leerlijn gemeenten, waarop dan een voorstel volgt).

2.6 Actielijn 6 - Aandacht voor jongeren, LHBTIQ+ inwoners en EU-burgers.

Wat omvat actielijn 6?

Actielijn 6 vraagt aandacht voor specifieke doelgroepen die naast de generieke aandacht ook specifieke aandachtspunten hebben. De volgende groepen worden daarbij in het Nationaal Actieplan dakloosheid (NAD) genoemd:

Jongeren

Het Nationaal Actieplan Dakloosheid (NAD) geeft aan dat jongeren relatief oververtegenwoordigd zijn in de groep dakloze mensen. Het is belangrijk om, zeker gezien de levensfase waarin zij zich bevinden, specifiek aandacht te (blijven) hebben voor de behoeften van deze groep waarbij de continuïteit bij de overgang van 18- naar 18+ en de samenwerking met het onderwijs ten behoeve van vroegsignalering en het terugkeren na schooluitval van belang is.

LHBTIQ+ inwoners

Uit onderzoek van Movisie²¹ blijkt dat er op dit moment binnen de hulpverlening nog niet altijd oog voor gender- en seksuele diversiteit is en er sprake is van handelingsverlegenheid onder professionals. Voor specifieke ondersteuning van (dreigend) dakloze jongeren met een LHBTIQ+-achtergrond worden in het onderzoek aanbevelingen gedaan met betrekking tot het bieden van een veilige omgeving met passend individueel begeleidingstraject, het investeren in training en opleiding voor professionals en vrijwilligers, het vergroten van bewustzijn en sensitiviteit en het faciliteren van bij- en nascholing van medewerkers in de jeugdhulpverlening en opvang op het gebied van LHBTIQ+-thematiek. Daarnaast het versterken van lotgenoten contact, ontmoeting, maatjesprojecten en digitale mogelijkheden.

EU burgers

Het NAD beschrijft dat tijdens de coronapandemie in een aantal gemeenten een toename geconstateerd is van de groep dakloze EU-burgers die een beroep doen op opvang. In september 2022 is daarom het 'Plan van Aanpak kwetsbare dakloze EU-burgers'²² gepresenteerd. Dit plan geeft extra handvaten aan gemeenten en betrokken instanties om de specifieke situatie van dakloosheid bij de doelgroep kwetsbare EU-burgers beter te signaleren, te voorkomen en op te lossen. In het plan wordt voorgesteld om de groep te differentiëren in een drietal subgroepen met een eigen maatwerkaanpak. Zowel gemeenten als maatschappelijke partners zijn ervan overtuigd dat deze gedifferentieerde aanpak effectiever is, dan een aanpak die gericht is op een generieke aanpak EU-burgers. Dit onder meer aangezien de verblijfsduur bepalend is voor rechten die mensen hebben opgebouwd onder de Wmo of de Participatiewet. Gedurende 2023 tot en met mei 2024 vinden er pilots plaats, ten behoeve van deze specifieke aanpak, in uitvoering bij de centrumgemeenten Amsterdam, Den Haag, Eindhoven, Rotterdam, Utrecht en Venlo. Deze pilots zijn separaat gefinancierd door het Rijk. Medio 2024 worden deze pilots geëvalueerd en wordt bezien op welke wijze de lessen uit de pilots breder te trekken zijn.

Wat gaat goed in het kader van actielijn 6?

Jongeren

In de maatschappelijke opvang is er specifieke opvang voor jongeren (16 – 23 jaar) waar aandacht is voor de overgang van 18- naar 18+ en vanwaar uit ook contacten met de jeugdketen en scholen gelegd worden. Voor jongeren vanaf 18 jaar bestaat er ook een specifieke beschermd wonen voorziening, gericht op training/ontwikkeling. En er wordt

²¹ Movisie (2020): [Driedubbel-kwetsbaar-LHBTI-dak-en-thuisloze-jongeren.pdf \(movisie.nl\)](#)

²² Rijksoverheid: [Plan van Aanpak kwetsbare dakloze EU-burgers](#)

sinds 2021 (op projectbasis) gewerkt met het concept 'Kamers met Aandacht'; wonen bij een hospita, voor jongeren die extra steun nodig hebben.

LHBTIQ+ inwoners

Uit de interviews met gemeenten en aanbieders blijkt dat deze doelgroep met name wordt gezien dan wel herkend in de behandelpraktijk van de GGZ, vooral bij jongeren. Deze groep wordt door behandelaren niet als aparte patiëntengroep gezien bij de diagnostiek en behandeling, wel wordt opgemerkt dat er veelal acceptatieproblemen spelen (stigma en zelfstigma) bij deze inwoners die onderwerp van gesprek zijn tijdens de behandeling. Af en toe is er sprake van een LHBTIQ+ inwoner in de opvang. Op dit moment leidt dit niet tot facilitaire of acceptatieproblemen. Voorheen kwamen deden er wel eens problemen voor maar sinds de invoering van de eenpersoonsskamers in de opvang zijn er geen problemen meer geconstateerd.

Bij enkele gemeenten komen signalen van scholen en sportclubs binnen over acceptatieproblemen. Gemeenten hebben aandacht voor LHBTIQ+ inwoners en verankeren dit thema in hun inclusiebeleid zodat er actief gehandeld wordt om (zelf)stigmatisering te voorkomen. Deze ontwikkeling is uiteraard breder dan enkelvoudig de relatie met (dreigende dakloosheid).

Op basis van de interviews lijkt het in de regio wel goed te gaan, maar de vraag is of er daadwerkelijk weinig acceptatieproblematiek speelt in de opvangvoorzieningen of dat deze problematiek niet en of onvoldoende gezien wordt.

EU-burgers

De aandacht die nodig is voor deze groep burgers is landelijk belegd in pilots 'kortdurende opvang, op basis van het [Plan van Aanpak kwetsbare dakloze EU-burgers](#). De pilots zijn aanvankelijk door Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht uitgevoerd, later sloten Eindhoven en Venlo aan.²³ Voor de zomer van 2024 wordt de eindevaluatie verwacht.

In onze regio melden EU-burgers zich niet tot nauwelijks aan. Het toegangsteam maatschappelijke opvang (bestaande uit een afvaardiging van de gemeentelijke uitvoeringsdienst van Hilversum en van de opvangorganisatie Kwintes) hanteert te allen tijde de [Werkinstructie landelijke toegankelijkheid Maatschappelijke Opvang](#).

Gezinnen

In het NAD worden gezinnen dan wel alleenstaande ouders met (kleine) kinderen niet genoemd als specifieke groep waar aandacht voor nodig is. In de regio Gooi en Vechtstreek komt deze groep veelvuldig en in toenemende mate voor. De maatschappelijke opvang heeft een specifieke voorziening voor gezinnen met zestien opvangplekken, daarnaast is er een woonzorgvoorziening met zes appartementen vlakbij de opvang in Hilversum, waar gezinnen tijdelijk een woning kunnen huren en daarbij ambulant begeleid worden. En sinds april 2023 is er in Huizen tijdelijk (tot en met eind 2024) een woning beschikbaar voor de opvang van de wat grotere gezinnen. Kinderen worden op deze manier van organiseren nooit tussen volwassen daklozen (niet zijnde ouder met kinderen) opgevangen en ook niet tussen jongeren van 16 tot en met 23 jaar.

Gemeenten hebben de ambitie om kleinschalige opvang voor gezinnen in wijken uit te breiden, conform beleidsplan Bescherming en Opvang, maatregel 10.

²³ Pilot opvang dakloze EU-burgers: In 2023 is door het kabinet structureel 65 miljoen extra beschikbaar gesteld voor de aanpak dakloosheid. Van deze 65 miljoen is 7 miljoen ter beschikking gesteld voor de pilot opvang dakloze EU-burgers, zoals beschreven in het plan van aanpak. In 2022 zijn Amsterdam, Den Haag Rotterdam en Utrecht gestart met de voorbereidingen van deze pilot en hebben zij een voorschot van 950.000 euro (vanuit middelen van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid) gekregen om de gemeentelijke plannen op te starten. In 2023 zijn de gemeenten Venlo en Eindhoven bij de pilotgemeenten aangesloten. In mei 2023 is de pilot daadwerkelijk van start gegaan. Doel van deze pilots is om best practices op te halen en beter inzicht te krijgen in wat (niet) werkt. In de pilot wordt kortdurende opvang geboden aan dakloze EU-burgers. Deze kortdurende opvang wordt gecombineerd met hulp, gericht op terugkeer naar werk of naar het land van herkomst.

Opgaven 2024 en 2025 in het kader van actielijn 6:

Opgave actielijn 6 2024 - 2025	Voorkomen van knelpunten voor LHBTIQ+/regenbooginwoners in het dagelijks leven en in 24 – uurs setting
(Extra) regionale inzet/ activiteiten	- Onderzoeken van de eventueel niet in beeld zijnde knelpunten voor de lhbtig+ groep in -en na opvangsituaties bijvoorbeeld i.s.m. de regenboog community 'Stichting Gooi en Vecht Inclusief'.
(Extra) lokale inzet/activiteiten	- Agenderen van aandacht voor regenboog inwoners op scholen en sportclubs bij het vormgeven van inclusiebeleid. - Intern communiceren van uitkomsten en maatregelen naar aanleiding van regionaal onderzoek.
Doelgroep	- LHBTIQ+ inwoners in de regio Gooi en Vechtstreek
Beoogd effect	- LHBTIQ+ inwoners voelen zich veilig in opvangsituaties en in hun dagelijks leven in de thuissituatie.
Planning	- Start: Q 3 2024 - Afronding Q 1 2025
Relatie tot huidig beleid en landelijke programma's.	- Een aanvulling op de beleidslijn 'Preventie en perspectief', maatregel 10 en 11, van het beleidsplan Bescherming en Opvang (Herstel de verbinding). - Lokaal Inclusiebeleid.
Benodigde middelen	<u>Formatie</u> 2024: Inzet regionale uren t.b.v. onderzoek door de Regio middels inhuur projectleider – gemiddeld 2 uur per week gedurende 30 weken. <u>Financiën</u> 2024: eventuele kosten die inzet van Stichting Gooi en vecht met zich meebrengt (Regionaal). Regionaal: projectleider Dakloosheid kan vanuit de structurele Rijksmiddelen t.b.v. de aanpak dakloosheid bekostigd worden (onderbrengen in de regionale begroting B&O).

Bijlage I

Checklist en interviewvragen gemeenten landelijk actieplan dakloosheid

Actie lijn 1 Versterken financiële bestaanszekerheid: borging bestaansminimum

Voldoende inkomsten zijn een randvoorwaarde voor het hebben van een woning. Daarom is financiële bestaanszekerheid een belangrijk onderdeel van huisvesting en het scheiden van wonen en zorg. Het is een voorwaarde om te werken aan preventie van dakloosheid.

Doelstelling: Borging van het bestaansminimum

	Checklist actielijn 1	Ja/nee	Aandachtspunten
1	Er is een aanpak participatiewet in balans waarmee gewerkt wordt aan het aanpassen van negatieve effecten van wet -en regelgeving 1. Aanpassen van de 4-weken-zoektermijn van werk/opleiding voor jongeren tot 27 jaar (SZW) Door het creëren van een kanbepaling in plaats van een verplichting, kan daar waar de 4-weken zoekperiode onwenselijke effecten heeft maatwerk worden geboden. Met name de ondersteuning van jongeren in een kwetsbare positie is hierbij gebaat. Jongeren blijven beter bij de gemeente in beeld, waardoor escalatie (denk aan dakloosheid) kan worden voorkomen. 2. Codificeren dat bij vooropgezet tijdelijk verblijf de kostendelersnorm buiten toepassing blijft (SZW) Hiermee wordt de eerdere oproep aan gemeenten om bij vooropgezet tijdelijk verblijf betrokkene niet als kostendeler aan te merken gecodificeerd. Dat betekent dat als iemand in een crisissituatie tijdelijk bij een bijstandsgerechtigde intrekt, wordt de uitkering voortaan niet meer gekort. Hierbij kan het bijvoorbeeld gaan om mensen in een crisissituatie, dakloze mensen of mensen die dakloos dreigen te raken. 3. Harmoniseren van de hoogte van de aanvullende bijzondere bijstand aan jongeren van wie ouders niet in beeld zijn of geen ondersteuning kunnen bieden door ziekte of armoede (SZW) De jongmeerderjarigen-norm (18-21 jaar) gaat uit van ouderlijke ondersteuning. Wanneer die ouderlijke ondersteuning ontbreekt, bestaat recht op bijzondere bijstand. Hierbij spelen grote verschillen tussen gemeenten. Dit creëert rechtsonzekerheid. Door de norm te harmoniseren wordt deze rechtsonzekerheid weggenomen. Het wegnemen van deze onzekerheid biedt een stevigere basis voor de dienstverlening op andere vlakken aan deze groep jongeren in een kwetsbare positie. 4. Creëren van de mogelijkheid tot verlening van categoriale bijzondere bijstand (SZW) Door de mogelijkheid te creëren om bij Algemene Maatregel van Bestuur aan te wijzen situaties categoriale bijzondere bijstand toe te staan, kan soepeler worden ingespeeld op bredere behoeften aan inkomensondersteuning, zoals deze zich ook in het recente verleden		

	hebben voorgedaan (denk b.v. aan de Energietoeslag). Daarnaast wordt ook meer rechtszekerheid gecreëerd voor betrokkenen. 5. Verruiming van de bijverdiengrenzen (maatregel uit coalitieakkoord) (SZW) Een bredere toepassing van de vrijlating van inkomsten uit werk maakt (deeltijd)werken aantrekkelijker. Werk is de opstap naar bijstands-onafhankelijkheid. Meer werk betekent ook meer uitstroom kansen voor de doelgroep. Voor mensen voor wie (deeltijd)werk het hoogst haalbare blijkt te zijn blijft er een financiële prikkel om te blijven werken. Daarnaast krijgen gemeenten de mogelijkheid om de vrijlating nu ook toe te passen voor kwetsbare jongeren 6. In schrijnende situaties afwijken van het principe aanvraag datum is ingangsdatum. Het kan voorkomen dat aanvragers van een bijstandsuitkering al één of enkele maanden nauwelijks inkomen ontvangen voor ze een uitkering aanvragen. Dit kan leiden tot opbouw van schulden. Daarom wordt mogelijk gemaakt om in schrijnende situaties bijstandsverlening voor aanvraag mogelijk te maken. 7. Ontvangsten uit giften en incidentele hobbymatige verkoop. Het wordt voor bijstandsgerechtigden mogelijk om giften (ook in natura) te ontvangen tot een bedrag van 1200 euro. 8. Meer ruimte voor afstemming op individuele omstandigheden bij het opleggen van maatregelen. Het huidige systeem van maatregelen kent nu stevige standaardverlagingen van de bijstandsuitkering bij het niet nakomen van verplichtingen. Een verlaging van 100 procent heeft grote gevolgen voor iemand die op het sociaal minimum van de bijstand leeft. Daarom wordt het mogelijk om deze verlagingen te differentiëren al naar gelang de individuele omstandigheden.		
2	Er is een Aanpak geldzorgen, armoede en schulden waarbij gewerkt wordt aan: 9. Vroegsignalering en schuldhulpverlening (SZW) • Intensivering vroegsignalering schulden. Vanaf 2023 structureel extra middelen voor gemeenten voor vroegsignalering. • De positie van publieke schuldeisers gezien bij schuldhulpverlening en schuldsanering, zodat sneller tot een akkoord kan worden gekomen. Door de afloscapaciteit evenrediger over alle schuldeisers te verdelen, hoeven private schuldeisers, waaronder kleine ondernemers, minder schulden kwijt te schelden. Dat kan financiële risico's verkleinen. • Experimenten met vroegsignalering voor aanvullende signalen, zoals hypotheekachterstanden, gemeentelijke belastingschulden, belasting- en toeslagschulden, studieschulden. • Betalingsregeling voor iedereen beschikbaar. Stimuleren betalingsregelingen en persoonlijk contact schuldeiser-schuldenaar. De rechter krijgt de mogelijkheid om in		

	incassozaken betalingsregelingen te treffen. Een conceptwetsvoorstel voor consultatie is in voorbereiding. • Beter toezicht malafide schuldbemiddelaars Regelgeving (om bestuursrechtelijke handhaving mogelijk te maken). • Landelijk Platform Schuldenbewind - Versterken samenwerking schuldenbewind, schuldhulpverlening en wettelijke schuldsanering. Bevorderen doorstroom van schuldenbewind naar gemeentelijke schuldhulpverlening om schulden op te lossen. • Versterken van de verbindingen tussen zorgverleners, welzijn met schuldhulpverlening en gemeentelijke kredietbanken. 10. Maatschappelijke verantwoorde incasso (SZW) • De maatschappelijk verantwoorde incasso en deurwaardersactiviteiten worden verbeterd met intensievere samenwerking tussen incasseerders, gerechtsdeurwaarders en schuldhulpverleners. Hoe een sociaal tarief en verdienmodel te realiseren, inclusief de normering van buitengerechtelijke incassokosten, wordt verkend. • Clustering Rijksincasso. Intensiveren samenwerking bij inning en incasso-trajecten met als doel leveren van gezamenlijke dienstverlening in de minnelijke fase, zoals een gezamenlijke betalingsregeling Rijksincasso en een vorderingenoverzicht Rijk, voor burgers, ondernemers en hulpverleners. Hiermee wordt voorkomen dat schulden onnodig oplopen. 11. Bewezen effectieve schuldinterventies toepassen (SZW) • Bewezen effectieve aanpakken in kaart brengen en opschalen, zoals Geldzorgen lab, SchuldenlabNL, Preventie-aanpak en experimenteren met nieuwe financieringsvormen. Met snelle financiële ondersteuning kunnen soms veel grotere problemen worden voorkomen. Daarom stimuleren we experimenten met nieuwe financieringsvormen, die geld voor hulp of voorzieningen eenvoudig beschikbaar kunnen maken. • Schuldenpauze - Evaluatie breed moratorium gestart. Gemeenten zijn opgeroepen om (gratis) gebruik te maken van de verwijzindex schuldhulpverlening (VISH). Gemeenten die ondersteuning bieden op het gebied van schulden aan inwoners kunnen dat in VISH kenbaar maken, zodat een deurwaarder weet waar hij even niet op pad hoeft te gaan. Zo wordt schuldenrust gecreëerd. Naar aanleiding van de ervaringen van gemeenten Amsterdam, Eindhoven en Den Haag en de NVVK met betrekking tot uitstel van betaling (pauzeknop, noodstop) bepalen hoe deze aanpak landelijk op te schalen is.		
	12. Huurverlaging voor lage inkomens en huurtoeslag (BZK) • De huurverlaging voor huurders met een laag inkomen in een corporatiewoning was eerder voorzien voor 2024, maar wordt een jaar vervroegd naar juli 2023. Gemiddeld gaat de huur voor deze groep dan met €57 per maand omlaag. De huurverlaging naar €550 (prijspeil 2020) geldt voor huurders in een sociale		

	huurwoning van een woningcorporatie en een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. Door een lagere eigen bijdrage ontvangen huurtoeslagontvangers vanaf januari 2023 maandelijks € 16,94 extra huurtoeslag. Daarnaast zorgt de doorwerking van het verhoogde wettelijk minimumloon voor een deel van de ontvangers voor een verdere verhoging van de huurtoeslag.		
--	---	--	--

Interviewvragen actielijn 1

1.Reflectie op de werkcontext

Financiële bestaanszekerheid wordt genoemd als een voorwaarde om dakloosheid te voorkomen.

- Hoe kom je als je werkt op de afdeling schulden of participatie dakloosheid of dreigende dakloosheid tegen in je werk?
- Leeft het risico van dakloosheid bij jullie cliënten?
- Leeft het risico van dakloosheid bij de consulenten?

2.Reflectie op de acties ten behoeve van meer inkomen

Lees de toelichting op de actiepunten 1 t/m 8. Er worden acties beschreven die bijdragen aan meer inkomen door aanpassing van de negatieve effecten van wet -en regelgeving.

- Op welke van deze punten wordt binnen jouw gemeente al actief gewerkt aan verbetering? Herken je de beschreven effecten in de praktijk?
- Welke punten zijn nieuw en kansrijk om op te pakken?
- Mis je nog acties die kunnen bijdragen aan meer inkomen?

3.Reflectie op acties op gebied van schuldhulpverlening

Lees de actiepunten 9 t/m 11 in de checklist. Er worden acties beschreven die toegepast kunnen worden in de schuldhulpverlening.

- Op welke van deze punten wordt binnen jouw gemeente actief gewerkt aan verbetering? Herken je de beschreven effecten in de praktijk?
- Welke punten zijn nieuw en kansrijk om op te pakken?
- Mis je nog acties die kunnen bijdragen aan betere schuldhulpverlening?

4. Reflectie op huurverlaging

Wordt de huurverlaging bij lage inkomens in jullie gemeente toegepast? Waarom wel/niet?

Actielijn 2 Preventie: dakloosheid wordt te allen tijde voorkomen

	Checklist actielijn 2	Ja/nee	Aandachtspunten
1	<i>Stigmatiserende beeldvorming</i> over daklozen wordt tegengegaan (voorlichting, educatie en ervaringsverhalen kunnen kennis en betrokkenheid van samenleving over dakloosheid vergroten).		
2	Er is <i>goede en vindbare informatie</i> voor inwoners over wat gemeenten kunnen doen bij problemen op alle leefgebieden.		
3	Er is goede <i>ambulante begeleiding dichtbij</i> beschikbaar voor kwetsbare inwoners die thuis wonen (denk aan laagdrempelige professionele hulp, gemeentelijke hulp, sociale steun, vrijwilligers en ervaringsdeskundigen).		
4	Er is <i>onafhankelijke cliëntondersteuning</i> beschikbaar voor inwoners die te maken hebben met (dreigende) dakloosheid.		
5	Er is <i>sociaaljuridisch advies</i> beschikbaar voor inwoners die te maken hebben met (dreigende) dakloosheid.		
6	<i>Particuliere mogelijkheden voor verblijf</i> worden benut voor rust en herstel (initiatieven als de Rustplek, Onder de Pannen of kamers met kansen).		
7	Er is een <i>laagdrempelige toegang tot recht</i> voor mensen met een laag inkomen. (Voorbeeld: straatadvocaten)		
8	Er is verbinding tussen de huisarts en sociaal domein bij (dreigende) dakloosheid door groeiende problemen. De subsidieregeling medisch noodzakelijke zorg aan onverzekerden is bekend bij de zorgaanbieders en dakloze onverzekerden.		
9	Er is een brede <i>outreachinge aanpak bemoeizorg</i> die tijdig ingezet wordt bij dreigende dakloosheid om (terugval in) dakloosheid te voorkomen. (Nb. Niet alleen bij overlast gevende inwoners)		
10	Uitstromers uit intramurale setting (klinieken en detentie) zijn tijdig in beeld en krijgen een regisseur toegewezen voor op orde brengen van de big 5. (Wonen, zorg continuïteit, financiën, zinvolle dag invulling en netwerk)		
11	Huisuitzettingen worden voorkomen. Er is een convenant met wooncorporaties. Huurachterstanden worden tijdig gemeld door verhuurders bij gemeenten en leiden niet tot dakloosheid.		

Interviewvragen actielijn 2.

6. Lees de punten op de checklist door die bijdragen aan het te alle tijde voorkomen van dakloosheid. (actielijn 2)

- Welke punten hebben aandacht nodig in jouw gemeente?
- Is er een overkoepelend thema te benoemen voor de punten die aandacht nodig hebben?
- Welke oplossingsmogelijkheden zijn relevant om verder te verkennen?

Actielijn 3 Wonen Eerst: iedereen een stabiele woonplek met ondersteuning op maat

	Checklist actielijn 3	Ja/nee	Aandachtspunten
1	Er is voldoende betaalbaar woonaanbod in de regio		
2	Aanbieders en professionals zijn toegerust om ambulant te werken met (dreigend) dak -en thuisloze mensen.		

3	De opvang wordt tot een minimum beperkt en alleen als kortdurende noodvoorziening benut. Er is commitment voor deze transformatie bij gemeenten en aanbieders.		
4	Er is oog bij gemeenten en opvanginstellingen voor de kwaliteit en continuïteit van de opvangvoorzieningen.		
5	De regeling huisvesting aandachtsgroepen voor het bouwen, transformeren of aankopen van huisvesting voor dakloze mensen wordt benut in de regio Gooi en Vechtstreek.		

Interviewvragen actielijn 3

7. Lees de punten op de checklist door die bijdragen aan wonen eerst (actielijn 3)

- Is de visie op transformatie bij punt 3 van toepassing voor alle doelgroepen of zijn er specifieke doelgroepen gebaat bij langer durende opvang?
- Welke punten hebben aandacht nodig in jouw gemeente?
- Welke oplossingsmogelijkheden zijn relevant om verder te verkennen?

Actielijn 4 Versterken van de uitvoeringspraktijk: betere regie, snelheid en de menselijke maat centraal

	Checklist actielijn 4	Ja/nee	Aandachtspunten
1	Er zijn geen wachtlijsten bij de toegang en de gemeentelijke diensten voor inwoners die te maken hebben met (risico op) dakloosheid.		
2	Het regelen van een briefadres verloopt snel en naar tevredenheid van inwoners.		
3	Er wordt een gemeentelijke regisseur aangewezen bij het signaleren van (risico's op) dakloosheid.		
4	De regisseur werkt domein overstijgend en heeft bij (dreigende) dakloosheid oog voor Jeugd, huisvesting, zorg en begeleiding, werk en inkomen, schulden- en armoede problematiek.		
5	De regisseur heeft aandacht voor sociale steun en benutten van ervaringsdeskundigheid.		
6	Er wordt gewerkt met een plan waarin doelen en afspraken vanuit de verschillende domeinen worden vastgelegd.		
7	De regisseur en gemeentelijke diensten lopen in principe door voor inwoners tijdens (korte of lange) periodes van 24-uurs opvang/begeleiding/behandeling.		
8	De regisseur blijft betrokken totdat hij/zij en de inwoner vinden dat ondersteuning op regie niet langer nodig is.		

Interviewvragen actielijn 4

8. Reflectie op versterken uitvoeringspraktijk

Lees de punten op de checklist door die bijdragen aan het versterken van de uitvoeringspraktijk (actielijn 4)

- Welke punten zijn in de basis op orde en welke hebben aandacht nodig in jouw gemeente?
- Zijn er stappen die jullie intern kunnen zetten om de uitvoeringspraktijk een boost te geven en daarmee (risico op) dakloosheid te voorkomen?

Actielijn 5 Inzet ervaringskennis in de hele beleidscyclus

	Checklist actielijn 5	Ja/nee	Aandachtspunten
1	Er wordt lokaal ervaringskennis ingezet op het thema dakloosheid. Ze worden benut bij inloop en/informatiepunten die er zijn.		
2	Ervaringsdeskundigen zijn verbonden met lokale netwerken van cliëntondersteuners, cliëntenraden en zorgorganisaties zodat signalen voor verbetering vroegtijdig opgehaald kunnen worden.		
3	Bij de inkoop van ondersteuning en zorg wordt gestimuleerd om ervaringsdeskundigheid te betrekken bij dienstverlening en beleid rondom (dreigende) dakloosheid.		
4	De initiatieven in de regio zijn bekend bij het landelijk platform belangenbehartiging dakloosheid.		

Interviewvraag actielijn 5

9. Welke mogelijkheden zijn er in jullie gemeente om ervaringsdeskundigheid lokaal te benutten?

Actielijn 6 Aandacht voor jongeren, LHBTIQ+ en EU burgers

	Checklist actielijn 6	Ja/nee	Aandachtspunten
1	Er zijn zorgaanbieders die specialisten hebben op het gebied van LHBTIQ+ begeleiding (NB scholing movisie over opvang en begeleiding van regenboogjongeren)		
2	Er is een veilige en/of kleinschalige setting waar dakloze regenboog jongeren opgevangen kunnen worden.		
3	Er zijn ervaringsdeskundigen die bij kunnen dragen aan sensitieve omgang en opvang van regenboogjongeren.		

Interview vraag actielijn 6

10. In welke mate zien jullie deze doelgroepen in de praktijk? Zijn er aandachtspunten die jullie willen meegeven als het gaat om aandacht voor jongeren, regenboogjongeren of EU burgers?

Bijlage 2

Interviewvragen zorgaanbieders in het kader van het landelijk actieplan dakloosheid

Actie lijn 1 Versterken financiële bestaanszekerheid: borging bestaansminimum

Voldoende inkomsten zijn een randvoorwaarde voor het hebben van een woning. Het is daarmee ook een voorwaarde om te kunnen werken aan preventie van dakloosheid. Gemeenten werken aan de aanpak "participatiewet in balans" om het aanpassen van negatieve effecten op het inkomen van wet- en regelgeving te verminderen. Daarnaast wordt ingezet op het tijdig signaleren van betalingsachterstanden in huishoudens en het proactief aanbieden van hulp aan huishoudens met betalingsachterstanden.

Vragen

1. Zijn jullie op de hoogte van de mogelijkheid om hulp van gemeenten in te zetten voor inwoners met betalingsachterstanden?
2. Zijn er korte lijnen met gemeenten t.b.v. intercollegiaal overleg over deze situaties?
3. Welke knelpunten worden in de praktijk ervaren bij het oplossen van financiële problemen met cliënten?

Actielijn 2 Preventie: dakloosheid wordt te allen tijde voorkomen

Door ambulante hulp en begeleiding kan dreigende dakloosheid tijdig afgewend worden. In het actieplan dakloosheid worden de onderstaande punten o.a. genoemd als belangrijk. Schuin gearceerd staan de interviewvragen voor u als zorgaanbieder.

	Checklist items actielijn 2	Ja/nee
1	Er is goede <i>ambulante begeleiding dichtbij</i> beschikbaar voor kwetsbare inwoners die thuis wonen (denk aan laagdrempelige professionele hulp, gemeentelijke hulp, sociale steun, vrijwilligers en ervaringsdeskundigen). <i>Zijn er knelpunten in de praktijk van de ambulante hulpverlening die het risico op dakloosheid vergroten?</i>	
2	<i>Particuliere mogelijkheden voor verblijf</i> worden benut voor rust en herstel (initiatieven als de Rustplek, Onder de Pannen of kamers met kansen). <i>Is er visie voor dergelijke initiatieven bij de zorgaanbieders?</i>	
3	Er is een <i>laagdrempelige toegang tot recht</i> voor mensen met een laag inkomen. (Voorbeeld: straatadvocaten) <i>Wordt laagdrempelige toegang tot recht gemist door cliënten?</i>	
4	Er is verbinding tussen de huisarts en sociaal domein bij (dreigende) dakloosheid door groeiende problemen. <i>Is de subsidieregeling medisch noodzakelijke zorg aan onverzekerden is bekend bij de zorgaanbieders en dakloze onverzekerden?</i>	
5	Huisuitzettingen worden voorkomen. Er is een convenant met wooncorporaties. Huurachterstanden worden tijdig gemeld door verhuurders bij gemeenten en leiden niet tot dakloosheid. <i>Hebben we als gemeenten, zorgaanbieders en wooncorporaties voldoende slagkracht om huisuitzetting te voorkomen? Wat kan er beter?</i>	

Actielijn 3 Wonen Eerst: iedereen een stabiele woonplek met ondersteuning op maat

	Checklist items actielijn 3	Ja/nee
1	Aanbieders en professionals zijn toegerust om ambulant te werken met (dreigend) dak -en thuisloze mensen	

	<i>Zijn professionals in uw instelling voldoende toegerust? Is er behoefte aan scholing? (Bv in relatie tot bijzondere doelgroepen?)</i>	
2	De opvang wordt tot een minimum beperkt en alleen als kortdurende noodvoorziening benut. Er is commitment voor deze transformatie bij gemeenten en aanbieders. <i>Dit is een van de speerpunten in het actieplan dakloosheid en gaat uit van z.s.m. een huis bij dakloosheid en ondersteuning op maat aan huis. Dat is niet de manier waarop het nu werkt in de regio. Wat is uw visie op deze ontwikkeling? Welke effecten kunnen hiermee bewerkstelligd worden?</i>	

Actielijn 4 Versterken van de uitvoeringspraktijk: betere regie, snelheid en de menselijke maat centraal

	Checklist items actielijn 4	
1	Er wordt een gemeentelijke regisseur aangewezen bij het signaleren van (risico's op) dakloosheid en bij uitstroom uit uw dienstverlening. <i>Wat zijn uw ervaringen met de inzet van gemeentelijke regisseurs onder deze omstandigheden? Worden deze laagdrempelig ingezet? Hoe is de samenwerking tussen de regisseur en de hulpverlening?</i>	

Actielijn 5 Inzet ervaringskennis in de hele beleidscyclus

1. Welke mogelijkheden zijn er om ervaringsdeskundigheid in het kader van (dreigende) dakloosheid beter te benutten?

Actielijn 6 Aandacht voor jongeren en LHBTIQ+ burgers

1. In welke mate zien jullie deze doelgroepen in de praktijk?
2. Zijn er aandachtspunten die jullie willen meegeven als het gaat om de hulp voor jongeren of LHBTIQ+burgers?

	Checklist items actielijn 6	Ja/nee
1	Er zijn zorgaanbieders die specialisten hebben op het gebied van LHBTIQ+ begeleiding (NB onlinescholing movisie over opvang en begeleiding van LHBTIQ + burgers) <i>Is er expertise voor hulp aan LHBTQ+ burgers in uw organisatie werkzaam?</i>	
2	Er zijn ervaringsdeskundigen die bij kunnen dragen aan sensitieve omgang en opvang van regenboogjongeren. <i>Is er affiniteit en/of ervaring met deze doelgroep bij de ervaringsdeskundigen in uw organisatie?</i>	

Bijlage 3

Relevante voorzieningen in de regio Gooi en Vechtstreek

1	Maatschappelijke Opvang Kwintes	Daklozenopvang (30 plekken) Crisisopvang voor gezinnen (16 plekken) Jongerenopvang (8 plekken) Bevindt zich in Hilversum Daarnaast: 6 appartementen voor gezinnen (De Orchidee in Hilversum) en 1 tot maximaal 3 units voor grote gezinnen (Kotter in Huizen)
2	Beschermd Wonen Leger des Heils en Kwintes	18+ Bevindt zich in Gooise Meren, Hilversum en Huizen: <i>Leger des Heils</i> ➤ De Saffier (15), Hilversum ➤ De Opaal (18), Hilversum ➤ De Robijn (12), Hilversum ➤ Amber en Topaas in Huizen zo nu en dan een Wmo BW plek (jongeren); is primair een verblijfslocatie in het kader van de Jeugdwet. NB: Op de eerste drie locaties is sprake van mix-financiering: Wet langdurige zorg (Wlz), Forensische Zorg (FZ) en Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). <i>Kwintes</i> ➤ Zonnelaan (65), Hilversum – mix Wmo/Wlz ➤ Lorentzweg (80), Bussum/Gooise Meren - overwegend Wlz. ➤ Mariastraat (24), Bussum/Gooise Meren - volledig Wmo. ➤ Pater Wijnterlaan (20), Naarden/Gooise Meren – op dit moment volledig Wlz. ➤ Vooronder (13), Huizen - overwegend Wlz, klein percentage Wmo (na verbouwing, in 2024, 7 fysieke plekken extra). ➤ Rijsbergenweg (20), Huizen - combinatie Wlz, FZ en Wmo (ongeveer 1/3^e Wmo op dit moment). * bovenstaande beschermd wonen cijfers zijn een momentopname en aan verandering onderhevig (peildatum 30-10-2023).
3	Kamers met Aandacht (particulieren)	Kwetsbare jongeren (vanaf 16,5 tot circa 23/24 jaar) die nog niet helemaal zelfstandig kunnen wonen (2-5 jaar) Voor het kalenderjaar 2024 zijn hiervoor 8 matches ingekocht bij KmA.
4	Vrouwenopvang Oranjehuis (Blijf groep)	Volwassenen en kinderen die leven in onveiligheid door HG/KM. Gezamenlijk ingekocht met Almere, aandeel G&V (2023): noodbed 0,67, crisisplaats 3,3 en begeleid wonen 5.
5	Respijtvoorziening Retrovo (GGZ Centraal)	8 bedden en inlooppunt voor zogeheten dag gasten (logeren, max. 2 weken). Tot rust komen en werken aan herstel. Onder begeleiding van professionele en vrijwillige ervaringsdeskundigen.
6	In Between Places (Dudok Wonen)	Volwassenen met acute woonvraag door persoonlijke omstandigheden (max 2 jr.) in Hilversum (22 appartementen)
7	Keerpunt Zuid (Skaeve huse) Kwintes, Gooi en Om, Regio, Hilversum	Volwassen met belast woonverleden die verslaafd en/of overlast gevend zijn (6 containerwoningen) in Hilversum
8	Huren onder voorwaarden (Huisvesting Maatschappelijke Doelgroepen)	Ter bevordering van goed huurder schap en voorkoming huisuitzetting; voor het aanleren van woonvaardigheden (huur betalen, omgang burens, huis en tuin/balkon onderhouden etc.). Dit concept wordt soms ook preventief ingezet om de uitstroom vanuit BW en of MO goed te kunnen begeleiden. Circa 75 - 80 trajecten op jaarbasis, hele regio. 1 traject = maximaal 2 jaar. Partijen: woningcorporaties, gemeenten en aanbieders.
9	Lokale (interventie) woningen met ambulante zorg	Gezinnen en/of kwetsbare inwoners Hilversum, Huizen, Eemnes en Laren.

